

ty, konzultace s domácími i zahraničními experty, odbornou literaturu, národní i zahraniční dokumenty, studie a výzkumy.

Návrh doporučení pro vzdělávací politiku ČR ke zlepšení šancí na kvalitní vzdělání všech dětí v oblasti rovnosti, spravedlivosti a inkluze byl zveřejněn dne 6. prosince 2013 na mezinárodní konferenci v Praze.¹

3 Legislativní a koncepční rámec pro oblast rovného přístupu ke vzdělávání

Rovný přístup ke vzdělávání všech dětí je v ČR garantován Ústavou ČR, Úmluvou o právech dítěte, zákony a činnostmi odpovědných orgánů a institucí.

Oblast rovného přístupu ke vzdělávání a zohledňování vzdělávacích potřeb jedince jsou prvními zásadami² zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, obsaženými v § 2. Dále se uvedenými oblastmi zabývá § 16 odst. 6: „*Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení.*“

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále také SVP), se zdravotním postižením, případně jiným typem sociálního znevýhodnění je ve školském zákoně zakotveno právo na vzdělávání formou integrace, případně v různých typech škol. Při hodnocení se přitom přihlíží k povaze postižení či znevýhodnění.³

Kontrolou naplňování zásad a cílů zákona ve smyslu rovného přístupu ke vzdělání a zohledňování vzdělávacích potřeb žáků je pověřena Česká školní inspekce (dále také ČŠI). ČŠI hodnotí to, zda škola identifikuje žáky se SVP, vytváří podmínky pro jejich úspěšný rozvoj, zohledňuje vliv vnějšího prostředí na úspěšnost žáků, má preventivní systémy na omezení rizikového chování a školní neúspěšnosti, přijímá opatření k odstranění sociálních, zdravotních a bezpečnostních bariér v průběhu vzdělávání, zda škola ve spolupráci se ŠPZ poskytuje poradenskou pomoc, jsou uplatňovány účinné pedagogické metody a individuální přístup k žákům a zda škola zajišťuje včasnou podporu žákům s riziky školní neúspěšnosti.⁴

Zjistí-li ČŠI, že škola neposkytuje vzdělávání v souladu se zásadami a cíli uvedenými v § 2 nebo vzdělávacími programy uvedenými v § 3 školského zákona, podá MŠMT návrh na výmaz takové školy z rejstříku škol a školských zařízení.

Rovný přístup ke vzdělávání podrobněji upravují také další zákony a vyhlášky, zejména pak tzv. antidiskriminační zákon (zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů).

1 Program konference a prezentace jsou zveřejněny na webu ČŠI: Informace o Mezinárodní konferenci k vývoji situace a k doporučením spravedlivého přístupu ke vzdělání [online]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/Prekonavani-skol-niho-neuspechu-v-CR/Informace-o-Mezinarodni-konferenci-k-vyvoji-situac>

2 Rozpracování těchto zásad musí být obsaženo ve školních vzdělávacích programech.

3 Jako významnou pomoc dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí uvádí školský zákon možnost zřízení přípravných tříd ZŠ. Ředitel SŠ může žákům též prodloužit dobu studia (max. o 2 roky).

4 Informace o účinnosti podpory žáků se SVP na úrovni jednotlivých stupňů přinášejí každoročně výroční zprávy ČŠI.